

МАЗАРАКІ Анатолій,
д. е. н., професор, ректор
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0003-1817-0510
rector@knute.edu.ua

МЕЛЬНИК Тетяна,
д. е. н., професор, завідувач кафедри
міжнародного менеджменту
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0002-3839-6018
t.melnyk@knute.edu.ua

ЗРОСТАННЯ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ НА СВІТОВОМУ РИНКУ В УМОВАХ ТАРИФНОЇ ПОЛІТИКИ США

У світлі загальної тенденції до геоекономічної фрагментації та регіоналізації торговельних відносин нові протекціоністські заходи США можуть сприяти посиленню системної турбулентності на глобальних ринках, що створює ризики для стабільності світової економіки у середньо- та довгостроковій перспективі. Відсутність зваженої координації між основними центрами економічної сили здатна поглибити структурні дисбаланси та негативно позначитися на економічному розвитку як розвинених, так і країн, що розвиваються. Висунуто гіпотезу, що запровадження США тарифних обмежень щодо Китаю, Європейського Союзу та інших торговельних партнерів є одним з ключових чинників посилення турбулентності на світовому ринку, що призводить до порушення глобальних ланцюгів постачання, зростання цінової нестабільності та трансформації торговельних потоків. Дослідження проведено з

MAZARAKI Anatolii,
Doctor of Sciences (Economics),
Professor, Rector of
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0003-1817-0510
rector@knute.edu.ua

MELNYK Tetiana,
Doctor of Sciences (Economics),
Professor, Head of the Department
of International Management
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0002-3839-6018
t.melnyk@knute.edu.ua

INCREASED GLOBAL MARKET INSTABILITY IN THE CONTEXT OF US TARIFF POLICY

In the light of the general trend towards geo-economic fragmentation and regionalization of trade relations, new US protectionist measures may contribute to increased systemic turbulence in global markets, which poses risks to the stability of the global economy in the medium and long term. The lack of balanced coordination between the main centers of economic power can deepen structural imbalances and negatively affect the economic development of both developed and developing countries. It is hypothesized that the introduction of US tariff restrictions on China, the European Union and other trading partners is one of the key factors in increasing turbulence in the global market, which leads to disruption of global supply chains, increased price instability and transformation of trade flows. The research was carried out using the methods of systemic, comparative, index analysis, as well as SWOT analysis and

Copyright © Автор(и). Ця стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

використанням методів системного, порівняльного, індексного аналізу, методи SWOT-аналізу та case study. Розглянуто наслідки тарифної політики Сполучених Штатів Америки щодо Китаю, Європейського Союзу та інших торговельних партнерів, а також її вплив на формування нестабільності (турбулентності) на світовому ринку. Проаналізовано основні механізми поширення негативних ефектів від торговельних конфліктів, зокрема через порушення глобальних ланцюгів постачання, перерозподіл торговельних потоків, цінову нестабільність та зростання невизначеності для суб'єктів міжнародної економічної діяльності. Результати дослідження дозволяють зробити висновок про значну роль тарифної політики США як чинника глобальної економічної турбулентності та підкреслюють необхідність пошуку ефективних механізмів стабілізації торговельних відносин для зниження системних ризиків у світовій економіці.

Ключові слова: світовий ринок, тарифна політика, торговельна війна, США, Китай, Європейський Союз, турбулентність, торговельні конфлікти, глобальні ланцюги постачання, торговельні потоки.

JEL Classification: F01, F13, F20, F40.

case study methods. The research considers the consequences of the tariff policy of the United States of America towards China, the European Union and other trading partners, as well as its impact on the formation of instability (turbulence) in the world market. The authors analyze the main mechanisms of spreading the negative effects of trade conflicts, in particular, through disruption of global supply chains, redistribution of trade flows, price instability and increased uncertainty for international economic operators. The research results suggest a significant role of the US tariff policy as a factor of global economic turbulence and emphasize the need to find effective mechanisms to stabilise trade relations in order to reduce systemic risks in the global economy.

Keywords: world market, tariff policy, trade war, USA, China, European Union, turbulence, trade conflicts, global supply chains, trade flows.

Вступ

У сучасній системі міжнародної торгівлі політика протекціонізму та застосування тарифних обмежень дедалі частіше стають інструментами геоекономічного впливу, здатними трансформувати глобальні ринкові процеси. Одним з найяскравіших прикладів такої політики є тарифні заходи, запроваджені Сполученими Штатами Америки щодо Китаю, Європейського Союзу та низки інших ключових торговельних партнерів, починаючи з 2018 р. Ці дії призвели до суттєвого зростання рівня турбулентності на світових ринках, що проявилось у дестабілізації торговельних потоків, порушенні ланцюгів постачання, зміні структури світової торгівлі та підвищенні рівня цінової нестабільності.

Ескалація торгової війни між США та Китаєм у квітні 2025 р. досягла критичної точки, загрожуючи серйозно порушити світову торгівлю. Взаємні тарифи понад 100% роблять торгівлю між двома економічними гігантами непомірно дорогою. Внаслідок цього значно зростає ризик рецесії як для економіки США, так і для світової економіки.

Президент США Дональд Трамп 2 квітня 2025 р. оголосив про впровадження широких мит, стверджуючи, що вони дозволять усунути торгові дисбаланси, захистити американські робочі місця й виробництво та сприятимуть економічному процвітанню Сполучених Штатів. Ці нові податки на імпорту, які президент США запровадив указом, сколихнули світові ринки, відтоді як вони почали діяти та

з'явилися очікування щодо зростання цін й світової рецесії й обвалу глобальної торгівлі.

У зростаючій торговій війні США запровадили мита до 145% на китайські товари, у відповідь на це Китай встановив 125% мита на американську продукцію. Також з боку США запроваджено податок у розмірі 10% на товари з переважної більшості інших країн, призупинивши на 90 днів значно вищі ставки для десятків країн.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу наслідків тарифної політики США для глобальної економіки, зокрема її впливу на основні макроекономічні показники, поведінку суб'єктів господарювання та адаптаційні стратегії третіх країн в умовах зростання торговельної невизначеності.

Сучасна наукова дискусія акцентує на системних ризиках, які виникають у результаті деструктивних торговельних конфліктів, однак потребує подальшого поглиблення у напрямі вивчення непрямих ефектів тарифної ескалації та довгострокових наслідків для стійкості світової економічної системи. Наслідкам торговельної війни США з Китаєм присвячено праці багатьох закордонних авторитетних економістів, дослідників і аналітичних центрів. Зокрема можна виокремити аналітичні звіти міжнародних організацій *IMF*, *World Bank*, *OECD*, що оцінюють глобальні наслідки торговельної війни, зокрема її вплив на ланцюги постачання та економічне зростання. Один з найвідоміших експертів по торговельній політиці США та Китаю Ч. Браун (Інститут міжнародної економіки Петерсона) регулярно аналізує впливи мит, санкцій і переговорів між США і Китаєм (*Bhatt, 2025, April 17*).

Аміті зі співаторами оцінює безпосередній вплив введення тарифів у 2018 р. на американські компанії, ціни та добробут споживачів у США. Автори встановили, що тарифи призвели до зростання цін для споживачів і зниження реального доходу, при цьому витрати на споживчі товари зросли на мільярди доларів щомісяця (*Amiti et al., 2019*). Праця Файгелбаума зі співаторами емпірично показує, що торговельна війна з Китаєм призвела до зростання цін для американських споживачів і значних економічних втрат (*Fajgelbaum et al., 2024*). В іншій праці ці автори показують, що в той час як США та Китай значною мірою обкладали один одного податками та пригнічували свої двосторонні торгові потоки, деякі країни збільшили свій експорт до США та решти світу, а світова торгівля в цілому зросла (*Fajgelbaum et al., 2023*). Дослідники виявили, що перемога або програш у торговельній війні пояснюється насамперед неоднорідністю у реакції експортерів на зміни цін, спричинені торговельною війною, а не моделями спеціалізації. Багато країн з високим зростанням експорту працювали за низхідними кривими пропозиції та продавали продукцію, яка замінювала ту, що раніше постачалася зі США чи Китаю. Найбільше виграли країни з високим ступенем міжнародної інтеграції, про що свідчить їхня участь у торговельних угодах та прямі іноземні інвестиції. Франція, наприклад, збільшила свій експорт як до США, так і до решти країн світу у відповідь

на тарифи. Іспанія підвищила свій експорт до США, але її експорт до інших країн світу скоротився.

Праця Оттора та співавторів присвячена більш загальному впливу китайського імпорту на ринок праці США та є основою для подальших досліджень, пов'язаних з торговельною політикою щодо Китаю (Autor et al., 2016).

Аналітичний звіт Деметріс зі співавторами окреслює інструменти політики ЄС для компенсації наслідків від підвищення тарифів: посилення внутрішнього попиту за допомогою фінансової політики, підписання угод про вільну торгівлю з третіми країнами та впровадження реформ єдиного ринку (Demertzis et al., 2024).

Дослідження механізмів формування турбулентності на світовому ринку в умовах активної тарифної політики США є важливим як для теоретичного обґрунтування сучасних процесів трансформації глобальної торгівлі, так і для вироблення практичних рекомендацій щодо пом'якшення негативних наслідків торговельної конфронтації.

Метою дослідження є виявлення основних чинників зростання турбулентності на світовому ринку внаслідок реалізації тарифної політики США щодо Китаю, Європейського Союзу та інших торговельних партнерів, а також визначення її економічних наслідків для глобальної системи міжнародної торгівлі.

Висунуто гіпотезу, що запровадження США тарифних обмежень щодо Китаю, Європейського Союзу та інших торговельних партнерів є одним з ключових чинників посилення турбулентності на світовому ринку, що призводить до порушення глобальних ланцюгів постачання, зростання цінової нестабільності та трансформації торговельних потоків. Водночас наявність адаптаційних стратегій з боку окремих країн та транснаціональних компаній частково пом'якшує негативний вплив тарифної ескалації, але не усуває системних ризиків для стійкості міжнародної торговельної системи.

Для досягнення поставленої мети застосовано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів економічного аналізу, які забезпечують комплексне вивчення впливу тарифної політики США на динаміку світових ринкових процесів. Зокрема, використано системний підхід для всебічного вивчення комплексної взаємодії політичних рішень, економічних механізмів та глобальних торговельних потоків, а також для інтеграції отриманих результатів у загальну концепцію економічної турбулентності. При виявленні особливостей реалізації тарифної політики США щодо різних країн (Китаю, Європейського Союзу, інших торговельних партнерів) застосовано метод порівняльного аналізу. Для дослідження змін у структурі світових торговельних потоків, обсягів експорту та імпорту в умовах ескалації торговельних конфліктів використано аналіз статистичних даних та індексів. Метод SWOT-аналізу – для ідентифікації потенційних можливостей і загроз, пов'язаних з трансформацією світових торговельних відносин під впливом тарифної ескалації.

Метод *case study* – для розгляду конкретних прикладів впливу тарифної політики США на окремі галузі, країни та регіони.

Структурно стаття складається з п'яти розділів. У першому висвітлено ключові характеристики тарифної політики США. Другий розділ присвячено аналізу торговельних відносин США і Китаю та наслідкам посилення тарифної напруги для їх економік. У третьому – проведено аналіз впливу зміни тарифної політики США на світовий ринок, включаючи оцінку впливу на ланцюги постачання, структуру імпорту й експорту та цінову динаміку. Четвертий розділ містить аналіз впливу встановлення тарифів з боку США на економічний розвиток і зовнішню торгівлю ЄС. У п'ятому розділі охарактеризовано зміни на фондових ринках під впливом зростання глобальної економічної невизначеності.

1. Зміст сучасної тарифної політики США

Тарифи – це податки, що стягуються з товарів, куплених в інших країнах. Як правило, це відсоток від вартості товару. Мито у 10% на товари з більшості країн означає, що продукт вартістю 10 дол. США буде мати податок у 1 дол. США, а загальна вартість становитиме 11 дол. США. Збір у розмірі 145% на деякі китайські товари збільшить продукт вартістю 10 дол. США до 24.5 дол. США. Компанії, які ввозять іноземні товари до США, мають сплачувати податок і можуть перекласти частину або всю збільшену вартість на клієнтів.

Наведемо основні елементи плану встановлених тарифів урядом США.

Базовий тариф у розмірі 10% на майже весь іноземний імпорт до США почав діяти 5 квітня 2025 р., однак деякі країни та товари звільнені від оподаткування. До країн, у яких діятиме лише базова ставка, належать: Велика Британія, Сінгапур, Бразилія, Австралія, Нова Зеландія, Туреччина, Колумбія, Аргентина, Сальвадор, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія.

Спеціальні тарифи для "найгірших порушників". Представники Білого дому також заявили, що введуть те, що вони описують як конкретні взаємні тарифи, приблизно на 60 країн – "найгірших порушників". Вони набули чинності 9 квітня. Ці країни стягують вищі тарифи на американські товари, встановлюють "нетарифні" бар'єри для торгівлі США або іншим чином діють у спосіб, який, на їхню думку, підриває американські економічні цілі. До ключових торгових партнерів, на які поширюються ці індивідуальні тарифні ставки, належать:

- Європейський Союз – 20%;
- В'єтнам – 46%;
- Таїланд – 36%;
- Японія – 24%;
- Камбоджа – 49%;
- Південна Африка – 30%;
- Тайвань – 32%.

Наведені цифри включають базовий рівень тарифів на імпорт у 10% та "взаємний" тариф. Таким чином, мита для Європи становитимуть 10% базового рівня та 10% "взаємного", а Китай зіткнеться з 24% "взаємним" тарифом на додаток до 10-відсоткового базового рівня. Також, як повідомляє *Bloomberg*, новий тариф для КНР додається до вже діючого у 20%. Загальний збір становитиме 54% (*Bloomberg*, 2025, April 4). У табл. 1 наведено країни та території, на які діють так звані взаємні тарифи, які не включають Канаду та Мексику.

Таблиця 1

Застосування тарифної політики США до деяких країн

Країна	Частка в імпорті США, %	Тарифна ставка	
		попередня	оновлена загальна
ЄС	18.5	20	10
Китай	13.4	34	145
Японія	4.5	24	10
В'єтнам	4.2	46	10
Південна Корея	4	25	10
Тайвань	3.6	32	10
Індія	2.7	26	10
Великобританія	2.1	10	10
Швейцарія	1.9	31	10
Україна	<1	10	10

Джерело: (BBC, 2025, April 10).

Відсутність додаткових тарифів для Канади та Мексики. Канада та Мексика, які були мішенню в попередньому раунді мит Трампа, не стикаються з додатковими зборами. На них не поширюється базова ставка 10%. Білий дім заявив, що будуватиме відносини з обома країнами, використовуючи рамки, викладені в попередніх виконавчих указах Трампа, які вводили мита для обох країн у контексті зусиль адміністрації щодо вирішення питань надходження фентанілу до США та кордонів. Раніше Трамп встановив ці тарифи на рівні 25% на всі товари, що надходять з обох країн, перш ніж оголосити про деякі винятки та затримки.

Таким чином, поряд з послабленням позицій Східної Азії на чолі з Китаєм, Північна Америка вочевидь ставатиме сильнішою.

Звільнення та тарифи по секторах. Хоча нова серія мит, що застосовуються в усьому світі, поширюється на більшість іноземних товарів, що надходять до США, є деякі винятки. Згідно з інформаційним бюлетенем Білого дому, до них входять мідь, фармацевтичні препарати, напівпровідники, пиломатеріали, злитки, енергія та "інші певні матеріали, недоступні в Сполучених Штатах". Статті, на які поширюється положення Кодексу США, які широко тлумачаться як "інформаційні матеріали", повідомлення та пожертви, також звільняються від оподаткування. Тарифні ставки також не поширюються на сталь, алюміній, транспортні засоби та їх деталі, але це тому, що вони підлягають окремим 25% тарифам для окремих секторів.

Як сподівається американський уряд, тарифи спонукатимуть споживачів США купувати більше товарів американського виробництва, збільшать розмір податку та призведуть до величезних інвестицій у країну (Clarke, 2025, April 23) шляхом скорочення розриву між вартістю товарів, які США купують в інших країнах, і тими, що експортуються.

2. Торговельні відносини США і Китаю та їх наслідки

США зараз мають дефіцит торгівлі з Китаєм у 295 млрд дол. США. Це значний торговельний дефіцит, еквівалентний приблизно 1% економіки США. У 2024 р. обсяг торгівлі товарами між двома економічними державами становив приблизно 585 млрд дол. США, при цьому США імпортували з Китаю набагато більше (440 млрд дол. США), ніж Китай – з Америки (145 млрд дол. США). Що стосується імпорту, то китайські товари становлять близько 13.5% ринку, поступаючись лише Мексиці. Багато з цих імпортованих товарів є такими технологіями, як комп'ютери, електричні батареї та відео-дисплеї. Китай також має значну частку в казначейських облігаціях США – приблизно 760 млрд дол. США – що робить його другим за величиною іноземним кредитором Сполучених Штатів після Японії.

Під час свого першого президентського терміну Дональд Трамп ввів значні тарифи на китайський імпорт, які були збережені та розширені його наступником Джо Байденем. Так, за його каденції у 4 рази підвищено мита на електромобілі, виготовлені в Китаї, утричі – на сталь та алюміній, а також подвоєно мито на напівпровідники; запроваджено безпрецедентний експортний контроль, що обмежує можливості Пекіна отримувати передові технології; а також заборонені деякі інвестиції США в чутливі технології, які, як побоюються законодавці, можуть бути використані для допомоги зростаючій армії Китаю (CFR, 2025, April 14).

Разом ці торговельні бар'єри допомогли зменшити закупівлі США в Китаю з 21% загального обсягу американського імпорту у 2016 р. до 13% – у 2024 р. Таким чином, за останнє десятиліття залежність США від Китаю в торгівлі зменшилася (рис. 1).

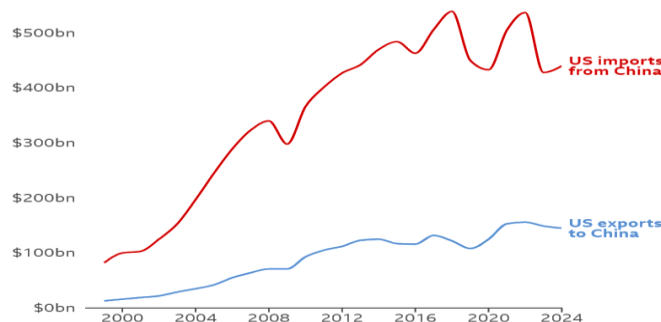

Рис. 1. Річний експорт та імпорт товарів у дол. США, сезонно скоригований
Джерело: Бюро економічного аналізу міністерства торгівлі США (BEA, 2025, March 6).

У 2024 р. найбільшою категорією товарів, експортованих зі США до Китаю, були соєві боби, які використовувалися здебільшого для

годівлі приблизно 440 млн свиней у Китаї. Також відправлялися до Китаю фармацевтична продукція та нафта (табл. 2). З іншого боку, з Китаю до США надходили великі обсяги електроніки, комп'ютерів та іграшок. Експортувалася й велика кількість акумуляторів, які життєво необхідні для електромобілів.

Таблиця 2

Взаємна торгівля товарами США та Китаю (найбільші товарні групи)

Експорт США до Китаю		Експорт Китаю до США	
товарні групи	частка, %	товарні групи	частка, %
Соеві боби	9	Смартфони	9
Літаки та двигуни	8	Ноутбуки	7
Мікросхеми	4	Акумулятори	3
Фармацевтичні препарати	4	Іграшки	2
Нафта	3	Телекомунікаційне обладнання	2

Джерело: Бюро економічного аналізу міністерства торгівлі США (BEA, 2025, March 20).

Найбільшою категорією американського імпорту з Китаю є смартфони, на які припадає 9% загального обсягу. Велика частина цих смартфонів виготовляється в Китаї для *Apple*, транснаціональної компанії зі штаб-квартирою в США. Через підвищення мит США відносно Китаю стали одним з головних чинників падіння ринкової вартості компанії *Apple* за останні тижні, ціна її акцій впала на 20% за останній місяць.

Усі ці товари, імпортовані до США з Китаю, вже мали стати значно дорожчими для американців через 20% мито, яке адміністрація Трампа вже наклала на Пекін. На думку експертів з Інституту міжнародної економіки Петерсона, зростання економіки США ймовірно зупиниться цього року, а інфляція в США різко зросте (табл. 3).

Таблиця 3

Прогнозні зміни макроекономічних показників США

Показники	2024	2025 (очікуване)	2026 (прогноз)
ВВП, реальна зміна (Q4/Q4)	2.5	0.1	1.2
ВВП, реальна зміна (Y/Y)	2.8	1.1	0.6
Рівень безробіття (Q4)	4.1	5.0	4.7
Індекс цін на особисті споживчі витрати (PCE) (Q4/Q4)	2.5	4.0	3.2
Базова інфляція PCE (Q4/Q4)	2.7	4.1	3.3

Джерело: (Dypan, 2025, April 15).

Тепер, коли мито зросло до 125% (і навіть 145% для деяких продуктів), вплив може бути в 6 разів більшим. Водночас через відповідні тарифи Китаю також зросте в ціні американський імпорт в цю країну, що зрештою так само зашкодить китайським споживачам. Але, крім мит, ці дві країни можуть спробувати завдати шкоди одна одній через торгівлю.

За табл. 2, провідними товарними групами китайського експорту є не сировинні товари, а доволі специфічна готова продукція, споживачами якої можуть бути розвинені економіки, а, з огляду на обсяги виробництва у Китаї, – великі розвинені економіки. Тому Китаю

проблематично буде швидко переорієнтуватися з американського ринку. Особливо, якщо на внутрішньому ринку Китаю присутні на цей час ознаки скорочення попиту та дефляції.

На думку китайських економістів (Wang, 2025, April 3), катастрофи не станеться, у *Goldman Sachs* тим часом уже спрогнозували скорочення ВВП Китаю на 1.7%, зменшення загального експорту – на 4.5%, а експорту до США – на 30% (*Goldman Sachs Group*, 2025, April 17). Ситуацію ускладнює той факт, що чимало китайських виробників ще напередодні виборів у США почали переносити виробництва до В'єтнаму та Таїланду, але після того, як В'єтнам отримав мито у 46%, а Таїланд – у 36%, ці інвестиції виявилися марними.

Також Китай відіграє центральну роль у рафінуванні багатьох життєво важливих металів для промисловості, від міді та літію до рідкоземельних металів. Тому Пекін може поставити перешкоди на шляху потрапляння цих металів до США. Це те, що він уже зробив у випадку з двома матеріалами під назвою германій і галій, які використовуються військовими в тепловізорах і радарах.

Що стосується США, то вони можуть спробувати посилити технологічну блокаду Китаю, розпочату Джо Байденом, ускладнивши для Китаю імпорт передових мікрочипів, які є життєво важливими для таких додатків, як штучний інтелект, які він ще не може виробляти сам.

І все ж, хоча США, безсумнівно, завдали Китаю певного болю, це не вплинуло суттєво на зміну його економічної моделі. Зараз у Китаї виробляється 60% електромобілів у світі – значна частина з них зроблена його власними брендами – і 80% акумуляторів, які їх живлять. Однак Китай досі постачає в США все, від iPhone до дитячих іграшок. У його амбітному проєкті політики, опублікованому у 2015 р. під назвою "Зроблено в Китаї 2025", викладено величезне державне бачення стати світовим лідером у низці ключових виробничих секторів, від аерокосмічної промисловості до суднобудування та електромобілів. Аналітики відзначають, що деякі китайські товари надходять до США через сусідні країни Південно-Східної Азії, що може означати, що вони можуть уникнути тарифів до 145%.

3. Вплив торговельної війни США та Китаю на світовий ринок

За даними Міжнародного валютного фонду, на США та Китай разом припадає велика частка світової економіки – близько 43%. Тому, якби вони брали участь у тотальній торговельній війні, що сповільнила їхнє зростання або навіть підштовхнула їх до рецесії, це, швидше за все, завдало б шкоди економікам інших країн у вигляді уповільнення глобального зростання. Ймовірно також постраждають глобальні інвестиції.

Є й інші можливі наслідки. Китай – найбільша у світі країна-виробник і виробляє набагато більше, ніж споживає його населення. Країна вже має надлишок товарів майже на 1 трлн дол. США, тобто експортує більше товарів до решти світу, ніж імпортує. Також часто виробляє ці товари за ціною, нижчою від справжньої собівартості виробництва завдяки внутрішнім субсидіям і державній фінансовій підтримці, як-от дешеві позики для привілейованих фірм.

Прикладом є сталь. Існує ризик того, що якщо така продукція не потрапить до США, китайські фірми спробують "скинути" її за кордон. І хоча це може бути корисним для деяких споживачів, це також може підірвати виробників у країнах, що загрожує робочим місцям і зарплатам. Так, лобістська група *UK Steel* попереджає про небезпеку перенаправлення надлишку сталі на британський ринок.

Побічний вплив тотальної китайсько-американської торговельної війни буде відчутним у всьому світі, економісти здебільшого вважають, що цей вплив буде вкрай негативним.

Охочих замінити сам Китай у США було б немало, але не всі вони відтепер у рівних умовах. З країн, які могли б доволі швидко вийти на американський ринок із аналогічними товарами (табл. 4), лишилися тільки Мексика та Канада, яким повернули *USMCA*¹.

Таблиця 4

Очікуване збільшення експорту до Сполучених Штатів конкурентами Китаю (10%), млрд дол. США

Країна	Експорт, 2023 р.	Експорт, 2026 р. без змін	Розрахунковий імітований тариф торгівлі, 2026 р.	Очікувана зміна
Мексика	457	351	352	7.8
Канада	410	346	346	3.77
В'єтнам	118	51.9	52	5.11
Японія	141	119	119	1.49
Індія	85.5	61.1	61.2	2.1
Німеччина	157	135	135	1.94
Південна Корея	118	72.2	72.3	1.68
Італія	70.9	53.3	53.4	1.62
Таїланд	58.2	35.5	35.5	1.37
Довідково: Китай	437	510	467	-42.8

Джерело: побудовано авторами за даними *Observatory of Economic Complexity* (ОЕС, n. d. a).

Майбутнє двосторонніх торговельних відносин залежить від двох ключових питань. По-перше, чи прийме Китай цю пропозицію вести переговори. А по-друге, якщо припустити, що врешті-решт це станеться, чи готовий Китай піти на серйозні поступки, яких прагне Америка, включаючи повний перегляд своєї експортної економічної моделі.

Відповідаючи на них, передусім треба зважити на те, що світ зараз знаходиться в умовах масштабної невизначеності, і, на думку Нобелівського лауреата П. Кругмана, масштаби та швидкість зростання тарифних ставок роблять це "найбільшим торговельним шоком в історії" (*Nathan et al.*, 2025, April 17).

Замість того, щоб відстоювати ідею економічного співробітництва, дві найбільші супердержави світу можуть опинитися втягнутими в боротьбу за економічну перевагу за принципом "переможець отримує все".

¹ *USMCA* – тристоронній договір про вільну торгівлю між Мексикою, США і Канадою.

Експерти Фонду міжнародного миру Карнегі пишуть, що будь-яке відокремлення США від Китаю може досягти межі в наступне десятиліття, оскільки економіки двох країн все ще сильно взаємозалежні. "Китай і Сполучені Штати зацікавлені в збереженні значної частини своїх економічних відносин", – зазначається в їхньому звіті (Chivvis, 2024). Якщо так, то це дійсно означало б руйнування старого консенсусу та зовсім інше, можливо, дуже небезпечне майбутнє.

Як зазначає науковий співробітник бельгійського інституту Брейгеля *Bercero*, викликає занепокоєння те, що одні країни можуть спробувати забезпечити для себе краще ставлення, запропонувавши США преференційний доступ до своїх ринків у спосіб, який суперечить правилам Світової організації торгівлі (СОТ). А інші країни можуть зробити висновок, що світ тепер живе без правил, і можна запроваджувати будь-які рішення, які не відповідають нормам СОТ. Це може спричинити спіраль протекціонізму, подібну до тієї, що була у 30-х роках минулого століття (*Bercero*, 2025, April 11).

Багато економістів очікують, що тарифи призведуть до зростання цін на низку імпортованих товарів, оскільки фірми перекладають частину або всі свої збільшені витрати на споживачів. Серед продуктів, на які це вплине, може бути все: від одягу до кави, алкоголю та електроніки. Деякі фірми також можуть вирішити імпортувати менше іноземних товарів, що може зробити ті, що є, дорожчими.

Ціни на товари, виготовлені в США з використанням імпортованих комплектуючих, також можуть зрости. Наприклад, автомобільні запчастини зазвичай перетинають кордони США, Мексики та Канади кілька разів, перш ніж автомобіль буде повністю зібрано (рис. 2). Очікувалося, що ціни на автомобілі зростуть внаслідок попередніх тарифів, які залишаються в силі.

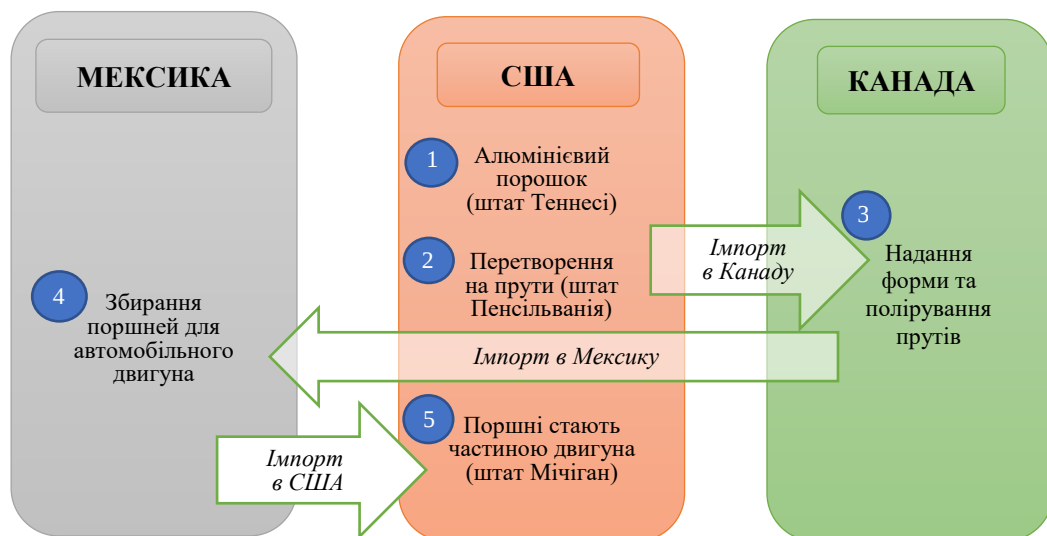

Рис. 2. Приклад ланцюга поставок автомобільної промисловості США

Джерело: побудовано авторами за даними BBC (*Clarke*, 2025, April 23).

На думку аналітиків *Anderson Economic Group*, вартість автомобіля, виготовленого лише з деталей з Мексики та Канади, може зрости на 4–10 тис. дол. США залежно від виду автомобіля (*Clarke, 2025, April 23*).

4. Торгівля США з ЄС

ЄС і США не мають угоди про вільну торгівлю (ЗВТ) і досі торгували за тарифами режиму найбільшого сприяння (РНС), які вони пропонують усім членам Світової організації торгівлі.

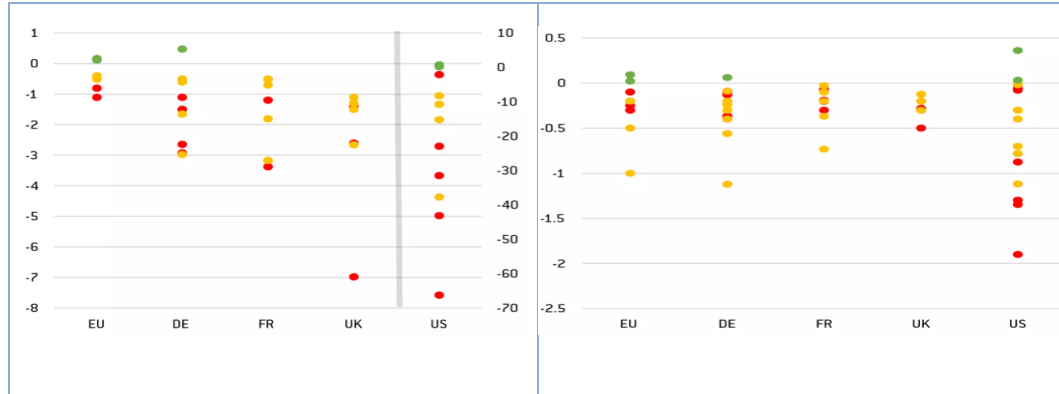
До торговельної війни середня тарифна ставка США на імпорт з ЄС становила 1.47%, тоді як на імпорт ЄС із США – 1.35%. З огляду на обсяги торгівлі за 2023 р., повне впровадження мит Трампом підвищить середню ставку мита на імпорт з ЄС до 15.2%. Більша частина цього походить від 20-відсоткового "взаємного" тарифу на більшість продуктів (9.7 із збільшення на 13.7 в. п.), тоді як мита на сталь і алюміній (1.4 в. п.) і транспортні засоби (2.6 в. п.) вносять відносно незначний внесок (*Barata da Rocha et al., 2025, April 17*). Звільнення від тарифів на час написання статті для деяких товарів (здебільшого фармацевтичних та електронних продуктів, таких як смартфони) дещо знижує середню тарифну ставку.

Оголошення Д. Трампом 9 квітня про 90-денну паузу щодо повного впровадження деяких із цих мит знизило ставку на більшість товарів з ЄС до 10% (*Barata da Rocha et al., 2025, April 17*). Мита на сталь, алюміній і транспортні засоби залишаються в силі. Поки триватиме пауза, середній двосторонній тариф оцінюється в 9.9%, або на 8.4 в. п. більше, ніж у 2023 р.

Удар для європейської економіки залежатиме від фактичної тарифної ставки, яку отримають США, і від відповіді ЄС. ЄС може запровадити обмеження на деякі види свого експорту до США як потенційну відповідь на тарифну війну американського президента Трампа, повідомляє *Bloomberg* (*Nardelli, 2025, April 17*). Європейська Комісія сформулювала відповідь на тарифи на сталь та алюміній, але 14 квітня призупинила дію цих заходів у відповідь (*Barata da Rocha et al., 2025, April 17*). Такі заходи будуть застосовані як стримувальний фактор і лише в тому випадку, якщо переговори з Вашингтоном, який запровадив нові тарифи на товари з ЄС на суму близько 380 млрд євро (432 млрд дол. США), не призведуть до задовільного результату. Запровадження обмежень на експорт з боку ЄС означатимуть ескалацію торговельної суперечки, оскільки такі заходи можуть викликати силову відповідь з боку США. Обмеження експорту – це один з низки варіантів, що розглядає ЄС. Інші потенційні заходи включають додаткові тарифи й обмеження державних закупівель для американських компаній.

На *рис. 3* узагальнено результати п'яти досліджень, які оцінюють довгостроковий вплив на США та Європу різних тарифних сценаріїв – торгова угода, односторонні мита США та мита США плюс заходи у відповідь. Тарифи, змодельовані цими дослідженнями, коливаються від

10 до 25% для всіх торгових партнерів США, іноді за винятком Мексики та Канади. Більшість досліджень передбачали 60-відсоткове мито для Китаю. Вважалося, що відплата з боку торгових партнерів буде рівною мірі митам США.

Зміна експорту, %
Зміна ВВП, %
Рис. 3. Оцінки довгострокового впливу тарифних сценаріїв*

* кольори представляють сценарії: зелений – угода США та ЄС щодо виробництва або сільського господарства; помаранчевий – односторонні тарифи США; червоний – відплата американських партнерів.

Джерело: побудовано авторами на основі досліджень: (Felbermayr et al., 2024, October; Bouët et al., 2024; Goldman Sachs Group, 2024, November 25; Du & Shepotylo, 2025, March; McKibbin & Noland, 2025, March 24).

Попри те, що сценарії на *рис. 3* можуть відрізнятися від тарифів, на яких зрештою зупиняться США, оцінки впливу для ЄС не сильно відрізняються між моделями та сценаріями. Таким чином, ці оцінки підтверджують кілька висновків.

По-перше, вплив на торгівлю для ЄС буде значно меншим, ніж для США. Експорт США до ЄС може впасти на 8–66%, якщо угода не буде досягнута, порівняно зі зниженням експорту ЄС до США на 0.6–1.1%. Більший вплив на США частково пояснюється сценаріями, за якими всі торгові партнери США вживають заходів у відповідь. Для США це призведе до скорочення торгівлі з усіма країнами, але для всіх інших країн це зумовить скорочення торгівлі лише з одним партнером – США.

По-друге, вплив на ВВП, ймовірно, буде низьким, і вплив на США буде сильнішим, ніж на ЄС, головним чином через залежність США від імпорту товарів кінцевого споживання та ресурсів для виробництва у США. За сценарієм без угоди ВВП США може впасти на 0.7%, тоді як ВВП ЄС може скоротитися на 0.3%, при цьому всі сценарії, крім одного, розраховують падіння від нуля до 0.5% ВВП для ЄС. Діапазон оцінок значно ширший для США, особливо у сценаріях, де є контрзаходи. Серед великих європейських країн, охоплених більшістю досліджень, економіка Німеччини може постраждати особливо серйозно, із середнім прогнозованим скороченням ВВП на 0.4%.

Короткостроковий вплив може бути більшим, але моделі, які включають як короткострокові, так і довгострокові оцінки, передбачають більші довгострокові наслідки (Felbermayr et al., 2024; McKibbin & Noland, 2025). Загальне падіння ВВП приблизно на 0.3 в. п. є значним, але навряд чи підштовхне економіку ЄС до рецесії, оскільки очікувалося, що ЄС зросте на 1.5% у 2025 р. до введення мит. Слід зазначити, що ці моделі не враховують усіх ефектів, таких як ризики, пов'язані з фінансовою кризою у США. Цей ефект є невеликим порівняно з іншими потрясіннями (наприклад, COVID-19: -5.6%; енергетична криза, спричинена вторгненням росії в Україну: -2.4%) через відносно обмежений вплив економіки ЄС на торгівлю зі США. У той час як 21% експорту за межі ЄС надходить до США, закладена в них додана вартість ЄС становила лише близько 2.9% ВВП ЄС у 2021 р. Оскільки тарифи Трампа так само вплинуть на більшість інших економік (на Китай набагато сильніше), основним ефектом буде придушення попиту у США, а не негативний шок конкурентоспроможності щодо інших економік.

У табл. 5 наведено перелік продукції, китайський експорт яких до США становить понад 10% світового експорту ЄС. Оскільки ЄС і Китай мають досить чіткі порівняльні переваги, існує незначне перекриття експорту, лише 21 із 94 категорій товарів перевищує цей 10-відсотковий поріг. Більшість із них представляють дуже невеликі торговельні потоки, при цьому три найвразливіші категорії (парасолі, плетені вироби та іграшки) становлять менше 0.05% експорту ЄС.

Таблиця 5

Категорії продуктів, які піддаються впливу китайської торгівлі (2023 р.)*

Категорії	Експорт Китаю до США / ЄС експортує до світу	Експорт Китаю до США (млн дол. США)	Відсоток загального експорту ЄС, %
Електричні машини та обладнання та їх частини	0.18	124779	9.7
Меблі; постільна білизна, матраци, підставки для матраців, подушки та аналогічні набивні вироби; лампи та освітлювальна арматура, в іншому місці не зазначені; світлові вивіски, світлові таблички з іменами тощо; швидкокомтованих будівель	0.29	30655	1.5
Іграшки, ігри та спортивний інвентар; їх частини та аксесуари	0.84	29355	0.5
Предмети одягу та аксесуари до одягу трикотажні	0.27	18904	1
Предмети одягу та аксесуари до одягу, крім трикотажних	0.17	12911	1.1
Інші готові текстильні вироби; набори; зношений одяг і зношені текстильні вироби; ганчірки	0.64	10139	0.2
Взуття, гетри тощо; частини таких статей	0.17	9465	0.8
вироби зі шкіри; шорно-сідельні та упряжні вироби; дорожні товари, сумки та подібна тара; вироби з кишок тварин (крім кишок шовкопряда)	0.16	6614	0.6
Різні промислові вироби	0.26	5384	0.3
Інструменти, знаряддя, столові прилади, ложки та виделки з недорогоцінних металів; їх частини з недорогоцінних металів	0.18	4623	0.4

Категорії	Експорт Китаю до США / ЄС експортує до світу	Експорт Китаю до США (млн дол. США)	Відсоток загального експорту ЄС, %
Різні вироби з недорогоцінних металів	0.14	4597	0.5
Скло та скляні вироби	0.11	4072	0.5
Керамічні вироби	0.13	2956	0.3
Головні убори та їх частини	0.33	1424	0.1
Килими та інші текстильні покриття для підлоги	0.15	810	0.1
Музичні інструменти; частини та аксесуари таких виробів	0.22	575	0
Парасольки, сонцезахисні парасольки, палиці, палиці-сидіння, батоги, батоги та їх частини	0.88	572	0
Лак; камеді, смоли та інші рослинні соки та екстракти	0.11	387	0
Вироби із соломи, еспарто чи інших матеріалів для плетіння; кошикові та лозоплетені вироби	0.73	385	0
вибухові речовини; піротехнічні вироби; сірники; пірофорні сплави; деякі горючі препарати	0.19	377	0
Спеціальні тканини; тафтингові текстильні полотна; мереживо; гобелени; обрізки; вишивка	0.12	323	0

* включені категорії продуктів представляють співвідношення світового експорту Китаю до США/ЄС понад 10%.

Джерело: побудовано авторами за даними WITS (n. d.) та UN COMTRADE (n. d.).

Найбільш проблематичною категорією для ЄС є "електричні машини та обладнання, а також їх частини", китайський експорт яких у США у 2023 р. становив приблизно 124.8 млрд дол. США. Смартфони та літій-іонні батареї становлять 31% і 10% цієї категорії відповідно. ЄС практично не виробляє смартфони, але хоче збільшити свою частку у світовому виробництві акумуляторів. Безперечно, будуть інші продукти, щодо яких виробники ЄС зіткнуться з більшою конкуренцією, але загалом ризик здається обмеженим, і дефляційні сили від перенаправлення торгівлі до ЄС можуть у підсумку виявитися корисними.

Отже, вплив на ЄС не буде таким драматичним, як на Китай, однак він не залишиться непомітним. Серед країн Євросоюзу основним торговим партнером США є Німеччина, до п'ятірки також входять Ірландія, Італія, Франція та Нідерланди. Відповідно, саме ці економіки Союзу найбільше постраждають від впровадження 20% мита з боку США. Німеччина та Італія – в основному завдяки поставкам автомобілів, Ірландія – медикаментам, вакцинам і хімікатам, Франція та Нідерланди – нафтопродуктам. Обсяги поставок порівняно невеликі, переспрямувати їх на інші ринки буде нескладно, але тимчасовий шок країни однаково відчують: Німеччина в обсязі 156 млрд дол. США, Ірландія – 71.6 млрд дол. США, Італія – 70.5 млрд дол. США, Франція – 51 млрд дол. США, Нідерланди – 32.9 млрд дол. США (ОЕС, n. d. b).

5. Реакція фондових ринків

Оголошення Трампа про тарифи спричинили значну волатильність на світових фондових ринках. Фондові ринки – це місце, де фірми продають акції свого бізнесу. Вони відображають найкраще припущення про вартість кожної компанії у світі та про те, якими будуть їхні майбутні прибутки.

Багато людей страждають від падіння цін на фондовому ринку, навіть якщо вони не інвестують в акції напряму, оскільки це впливає на пенсії, робочі місця та процентні ставки. Ринки сприймають зміни в політиці США як великий негативний фактор для економіки США та світу.

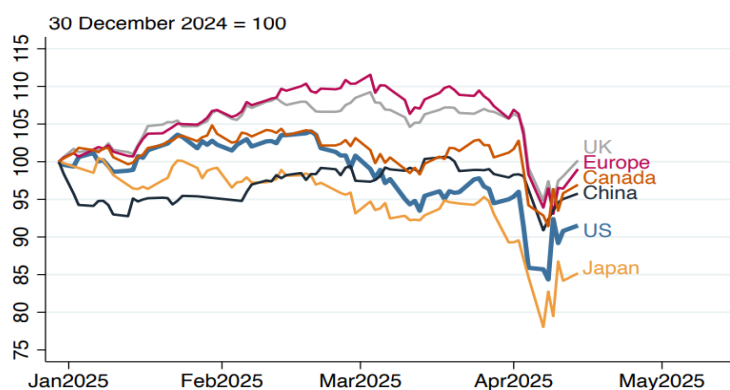

Рис. 4. Основні індекси цін на акції*

* використані індекси: S&P/TSX для Канади, Shanghai Composite для Китаю, STOXX 600 для Європи, Nikkei 225 для Японії, FTSE100 для Великої Британії та S&P 500 для США. Остання точка даних: 14 квітня 2025 р.

Джерело: (FRED, n. d.; Saeedy & Andriotis, 2025, April 28).

Згідно з даними опитування Національної асоціації менеджерів з активного інвестування, фінансові менеджери скоротили обсяги інвестицій в акції США до рівня, якого не було з листопада 2023 р. За даними *Goldman Sachs Group Inc.*, у березні хедж-фонди обвалили світові акції найшвидшими темпами за 12 років (*Bloomberg*, 2025, April 4).

На тлі зростання занепокоєння, що торговельна політика президента США призведе до глобальної рецесії, фахівці фондових ринків, які протягом останніх двох років розглядали будь-який відкат як можливість для покупки, тепер вважають, що ризики занадто великі. Відтак інвестори виводять гроші з ринку, вживаючи, за деякими мірками, найбільш обережні заходи за останній рік.

Отже, маємо такі фактори, які потенційно можуть розхитати світову економіку: власне, безпрецедентний масштаб поширення мит і розміри ставок; імовірність стагнації у першій економіці світу, що вплине на всіх її партнерів; її опосередкований вплив на фондовий

ринок і прибутки глобальних компаній; очікуваний спад у другій економіці світу та вплив на її основних партнерів; імовірні дзеркальні мита у відповідь від решти країн.

Висновки

Торговельна війна, ініційована США, завдасть серйозної шкоди світовій економіці через ескалацію протекціоністських дій. Країни, що запроваджують тарифи, і ті, до яких застосовуються мита, зазнають втрат економічного добробуту, тоді як країни, які знаходяться на узбіччі, зазнають супутніх збитків. Якщо тарифи залишаться в силі, втрати економічного виробництва будуть постійними, оскільки викривлені цінові сигнали перешкоджатимуть спеціалізації, яка максимізує глобальну продуктивність.

У найближчій перспективі через запровадження нових мит у Китаї може виникнути криза надвиробництва, затоварювання складів і дефляція. У США – дефіцит низки товарів та інфляція. Можливе різке уповільнення темпів зростання ВВП як в Китаї, так і в США.

У світовій торгівлі виникають ризики різкого падіння цін на сировину (нафта, метали, агропродукція), руйнування глобальних ланцюгів доданої вартості, демонтажу коопераційних технологічних ланцюгів між країнами. Велика ймовірність уповільнення світової торгівлі, темпів зростання світового ВВП та кризи на фінансових ринках.

З огляду на досить малу частку США в експорті української продукції, оголошені 10% мита прямо не вплинуть на зовнішню торгівлю і економіку України. За харчовими товарами (як-от рослинна олія, фруктові соки чи шоколад) поставки до США настільки незначні, що знайти на них інших покупців не буде проблемою, а виробники металопродукції, провідної статті українського експорту, зараз знаходяться у перманентній кризі. Однак опосередкований вплив наша країна все ж таки відчує. По-перше, Україна, хоча й не є безпосереднім учасником цього конфлікту, інтегрована в міжнародні виробничі ланцюги, особливо в аграрному та машинобудівному секторах. Зміщення потоків інвестицій та торгівлі, спричинене тарифними обмеженнями, може створити ризики скорочення попиту на сировинну продукцію. По-друге, через ослаблення головних торговельних партнерів України існує ризик скорочення попиту на український експорт. По-третє, цінові коливання на світових ринках металів та агросировини внаслідок зростання тарифів напряду впливатимуть на український експорт, оскільки металургія та аграрний сектор є ключовими галузями економіки країни. Будь-яке падіння цін через зниження попиту або перенасичення ринків негативно вплине на валютну виручку та платіжний баланс України. І, нарешті, глобальні потрясіння, пов'язані з торговельними конфліктами, зменшують готовність інвесторів вкладати в країни з підвищеним рівнем ризику. Це посилить ризикованість українського інвестиційного клімату та зменшить потоки іноземних інвестицій, конче необхідних Україні для післявоєнного відновлення.

Подальші дослідження планується присвятити визначенню тарифної політики стосовно експортно-імпортних операцій в енергетичній галузі.

REFERENCE

-
- Amiti, Mary, Stephen J. Redding, & Weinstein, David E. (2019). The Impact of the 2018 Tariffs on Prices and Welfare. *Journal of Economic Perspectives*, 33(4), 187–210. <https://doi.org/10.1257/jep.33.4.187>
-
- Autor, David H., Dorn, David, & Hanson, Gordon H. (2016) The China Shock: Learning from Labor-Market Adjustment to Large Changes in Trade. <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-080315-015041>
-
- Barata da Rocha, Madalena, Boivin, Nicolas & Poitiers, Niclas. (2025, April 17). The economic impact of Trump's tariffs on Europe: an initial assessment. https://www.bruegel.org/analysis/economic-impact-trumps-tariffs-europe-initial-assessment#footnote2_206t9rg
-
- BBC. (2025, April 10). Trump tariffs list by country. *BBC Visual Journalism team*. <https://www.bbc.com/news/articles/c5ypxnnyg7jo>
-
- BEA. (2025, March 20). China – International Trade and Investment Country Facts. <https://apps.bea.gov/international/factsheet/factsheet.html#650>
-
- BEA. (2025, March 6). International Trade by Selected Countries and Areas – Exports of Goods and Services <https://www.bea.gov/sites/default/files/2025-03/trad-geo-time-series-0125.xlsx>
-
- Bercero, Ignacio García. (2025, April 11). EU to Trump on tariffs: We'll retaliate when we're ready, not when you tweet. <https://www.politico.eu/person/ignacio-garcia-bercero/>
-
- Bhatt, Anjali V. (2025, April 17). Chad Bown on tariffs, tracking trade wars, and the future of global trade. <https://www.piie.com/events/2025/chad-bown-tariffs-tracking-trade-wars-and-future-global-trade>
-
- Bloomberg. (2025, April 4). Trump Says Market Response to Tariffs Was Expected as Stocks, Dollar Tumble. <https://www.bloomberg.com/news/live-blog/2025-04-02/trump-s-tariff-announcement?smd=homepage-europe&embedded-checkout=true>
-
- Bouët, A., Sall, L. M., & Zeng, Y. (2024) "Trump 2.0 Tariffs: What Cost for the World Economy?" *Policy Brief* 49/2024, CEPII, available at <https://www.cepii.fr/CEPII/en/publications/pb/abstract.asp?NoDoc=14246>
-
- CFR. (2025, April 14). The Contentious US–China Trade Relationship. <https://www.cfr.org/backgrounder/contentious-us-china-trade-relationship>
-
- Chivvis, Christopher S. (Ed.). (2024). US–China Relations for the 2030s: Toward a Realistic Scenario for Coexistence. <https://carnegie-production-assets.s3.amazonaws.com/static/files/Chivvis-US%20China%202030-final%201.pdf>
-
- Clarke, Jennifer. (2025, April 23). What are tariffs and why is Trump using them? <https://www.bbc.com/news/articles/cn93e12rypggo>
-
- Demertzis, Maria, Sapir, André & Zettelmeyer, Jeromin. (2024). Unite, Defend, Grow/Memos to the European Union leadership 2024–2029. <https://www.bruegel.org/sites/default/files/2024-08/Memos%202024.pdf>
-
- Du, J., & Shepotylo, O. (2025, March). Tariffs and Triumph: The UK's Edge in a Fractured World, *Insight Paper*, March, Centre for Business Prosperity at Aston University. <https://www.aston.ac.uk/sites/default/files/2025-03/tariffs-and-triumph-v5.pdf>
-
- Dynan, Karen. (2025, April 15). Global Prospects are Clouded by Policy Shocks and Uncertainty. Presented at Spring PIIE Global Economic Prospects. <https://www.piie.com/sites/default/files/2025-04/2025-04-15-dynan-ppt.pdf>
-
- Fajgelbaum, Pablo, Goldberg, Pinelopi, Kennedy, Patrick, Khandelwal, Amit & Taglioni, Daria. (2024). The US–China Trade War and Global Reallocations. *American Economic Review: Insights*, 6(2); 295–312. <https://doi.org/10.1257/aeri.20230094>
-
- Fajgelbaum, Pablo, Goldberg, Pinelopi K., Kennedy, Patrick J., Khandelwal, Amit & Taglioni, Daria. (2023). The US–China Trade War and Global Reallocations. <https://doi.org/10.3386/w29562>
-

Felbermayr, G., Hinz, J., & Langhammer, R. J. (2024, October). "US Trade Policy After 2024: What Is at Stake for Europe", *Policy Brief*, 178, Kiel Institute for the World Economy, available at <https://www.ifw-kiel.de/publications/us-trade-policy-after-2024-what-is-at-stake-for-europe-33388/>

FRED. (n. d.). Indexes. <https://fred.stlouisfed.org/searchresults?st=Stock%20Price%20Indexes&t=stock%20market%3Bindexes&ob=sr&od=desc>

Goldman Sachs Group. (2024, November 25). "The euro area is forecast to avoid recession despite Trump tariffs", *Outlook*, 25 November, available at <https://www.goldmansachs.com/insights/articles/the-euro-area-is-forecast-to-avoid-recession-despite-trump-tariffs>

Goldman Sachs Group. (2025, April 17). Tariff-induced recession risk. <https://www.goldmansachs.com/pdfs/insights/goldman-sachs-research/tariff-induced-recession-risk/tariff-induced-recession-risk.pdf>

McKibbin, W. J., & M. Noland (2025) Modeling a US-EU trade war: Tariffs won't improve US global trade balance, *Realtime Economics*, 24 March, Peterson Institute for International Economics, available at <https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/2025/modeling-us-eu-trade-war-tariffs-wont-improve-us-global-trade-balance>

McKibbin, W. J., & Noland, M. (2025, March 24). Modeling a US-EU trade war: Tariffs won't improve US global trade balance, *Realtime Economics*, Peterson Institute for International Economics, available at <https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/2025/modeling-us-eu-trade-war-tariffs-wont-improve-us-global-trade-balance>

Nardelli, Alberto. (2025, April 17). EU Weighs Export Restrictions on US If Trade Negotiations Fail. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-04-17/eu-weighs-export-restrictions-on-us-if-trade-negotiations-fail?embedded-checkout=true>

Nathan, Allison, Grimberg, Jenny & Rhodes, Ashley. (2025, April 17). The interviewee with Nobel Prize winner Paul Krugman (<https://www.goldmansachs.com/pdfs/insights/goldman-sachs-research/tariff-induced-recession-risk/tariff-induced-recession-risk.pdf>)

OECD. (n. d. a). Observatory of Economic Complexity, Tariffs Simulator. <https://oec.world/en/tariff-simulator#table2>

OECD. (n. d. b). Observatory of Economic Complexity, Tariffs Simulator. <https://oec.world/en/tariff-simulator?exporter=deu&partner=>

Saeedy, Alexander, & Andriotis, AnnaMaria. (2025, April 28). Goldman Sachs Is Advising Countries Scrambling to Please Trump on Tariffs. https://www.wsj.com/finance/goldman-sachs-offers-advice-on-tariffs-to-countries-scrambling-to-please-trump-a138835f?mod=Searchresults_pos1&page=1

UN COMTRADE. (n. d.). Trade Statistics UN. <https://comtradeplus.un.org/TradeFlow>

Wang, Keju. (2025, April 3). China's domestic consumption can offset tariff risks, economists say. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202504/03/WS67ee006ca3104d9fd381d7f0.html>

WITS. (n. d.). World Integrated Trade Solution. Europe & Central Asia trade statistics: Exports, Imports, Products, Tariffs, GDP and related Development Indicator. <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/ECS>

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автори працюють в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Робота виконана в рамках науково-дослідної теми No772/20 "Імперативи енергетичної безпеки України в умовах війни" з відповідним фінансуванням від Міністерства освіти і науки України.

Мазаракі, А., Мельник, Т. (2025). Зростання невизначеності на світовому ринку в умовах тарифної політики США. *Scientia fructuosa*. (2025). 4–22. [https://doi.org/10.31617/1.2025\(161\)01](https://doi.org/10.31617/1.2025(161)01)

Надійшла до редакції 10.04.2025.

Прийнято до друку 30.04.2025.

Публікація онлайн 07.05.2025.